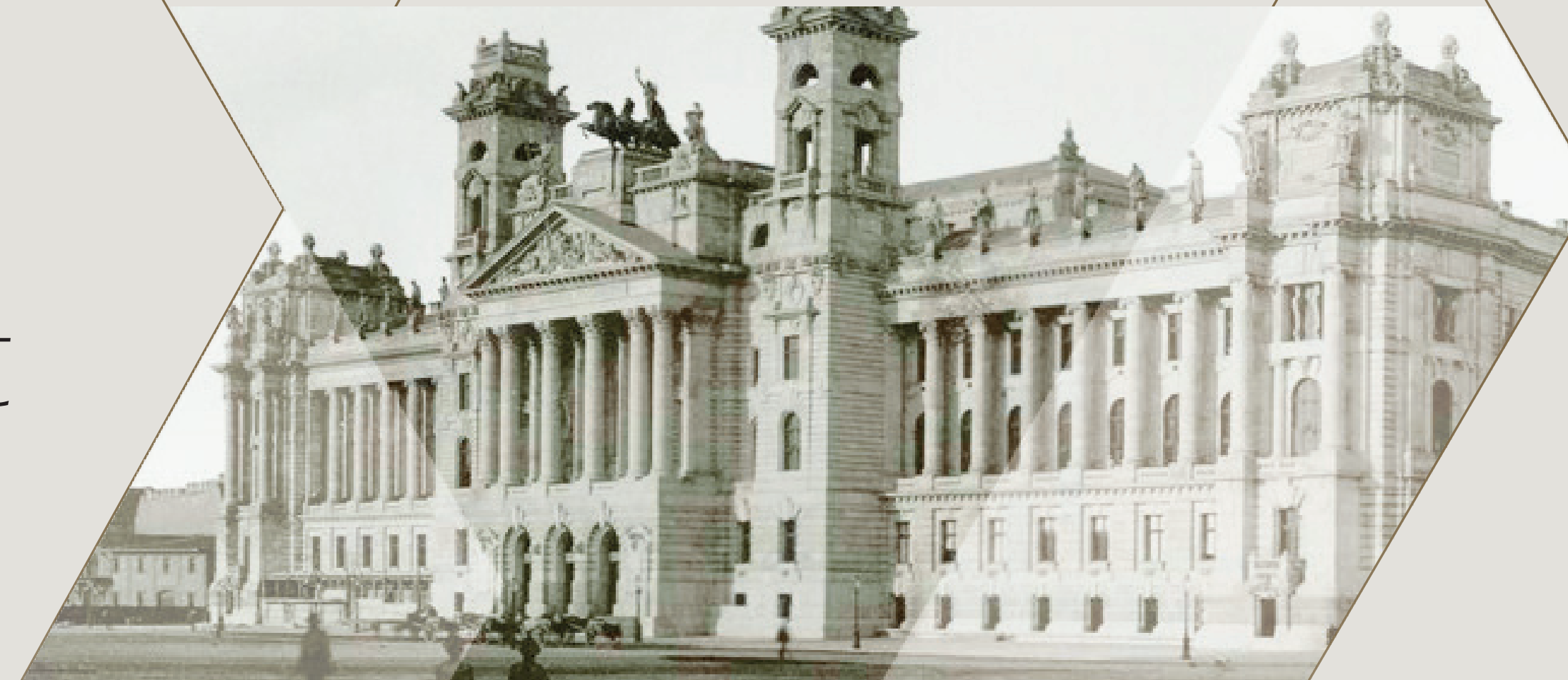

„Az emlékezés erejével...”

Bíróságtörténeti kiállítás- és konferencia-körút

2018-2019

KECSKEMÉTI TÖRVÉNYSZÉK

A Kecskeméti Törvényszék rövid története

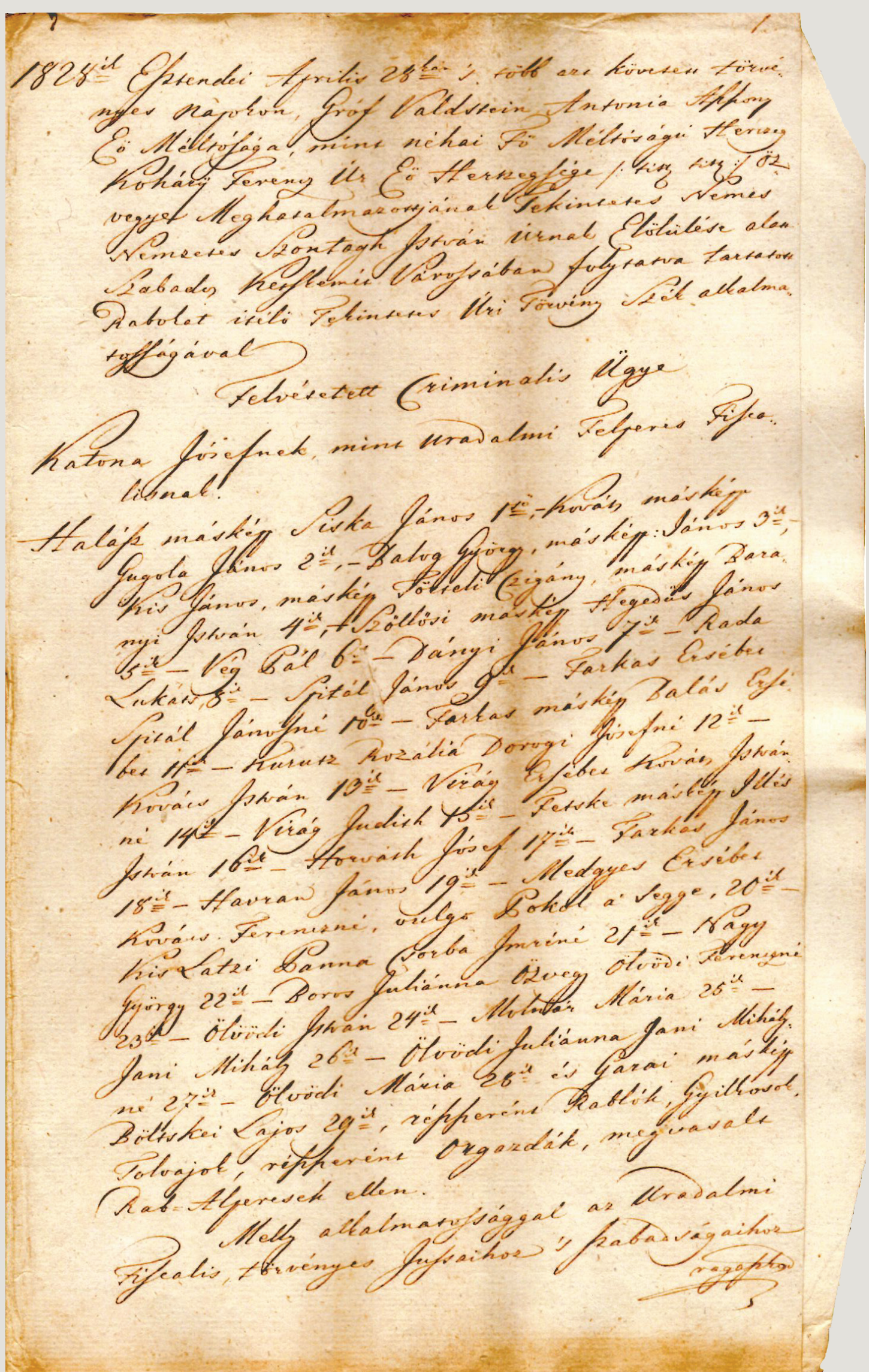
A Kecskeméti Törvényszék jelenlegi központjának, Kecskemét igazságszolgáltatásának írott emlékei több mint 500 éves múlt-ra tekintenek vissza. Az államalapítást követően a bíráskodás központja a királyi udvar volt, az ítélezést a király helyett azonban elsősorban a nádor és szűkített hatáskörrel az országbíró végezte. A királyi kiváltságlevelek bíráskodási jogosultságot is biztosítottak a városok számára. Zsigmond király 1423-ban kelt levelében már említés történik Kecskemét királyi mezőváros választott bírájáról. Helyi jellegzetesség, hogy a XV. században Mizse, Halas mellett Kecskeméten is működött a kunok közötti jogszolgáltatást elvégző külön bírói szék, a tisztet ekkor Maglódi László comes és kun bíró töltötte be.

A XIII. századtól a központi bíráskodás működését a nemesi vármegyék közgyűlései, illetve sedriái egészítették ki. A vármegyéken kívül a török hódoltság alatt a város saját bírája és tanácsa is szolgáltatott igazságot, a büntetőügyekben kizárólagosan eljáró budai pasa (díván) és a polgári ügyeket intéző kádi bíró mellett.

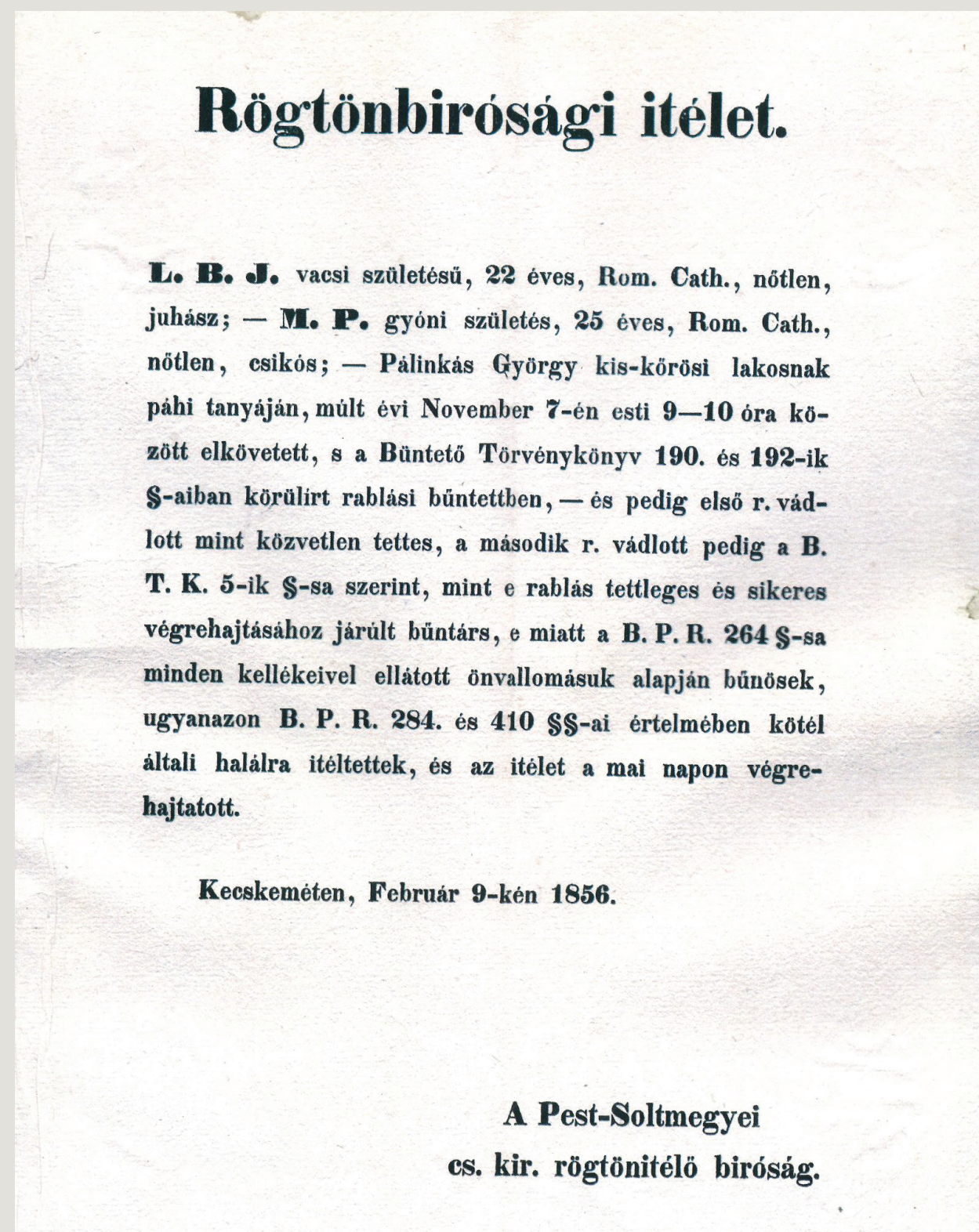
A városi tanács tagjai a XVI. század közepétől megállapodás alapján fele-fele arányban katolikusok és reformátusok voltak. A tanács élén az évente Szent György napján, később Mindszentkor választott bíró állt. A törvénykezési nap a XIX. századig a péntek volt. A pereket prókátorok vihették, akik nem lehettek az „ítélő bíróság unalmára”.

A térségben 1598-tól a fogott bírák (convocatus) törvényszéke ítélezett. Mivel ebben az időszakban a török tisztviselők, a földesúr, valamint a megyehatóság is magára hagyta a Duna-Tisza közti településeket, az egyes városok az országos vásárookra érkezett arra érdemesnek ítélt személyeket bíróként megnyerve megteremtették a fogott bírák törvényszékét. Törvénykezésük alkalmával a városban marasztaltak a városi tanáccsal közösen eljárva élet és halál felett határoztak. A fogott bírák ítéletét szándékos gyilkosság, rablás, tolvajlás esetén fellebbezés nélkül azonnal végre is hajtották.

Katona József főfiscalis kézírásával
részlet az úriszék
1828. április 28-án és több azt
követő törvényes napokon rablók,
gyilkosok, tolvajok, orgazdák
ügyében tartott üléseinek
jegyzőkönyvéből.

A Koháry család Kecskemét városi
úriszékének iratai 1828.80. fasciulus

A Pest-Solt Megyei Cs.
Kir. Rögtönítélő Bíróság
ítéletének végrehajtását
közhírré tevő hirdetmény
Kecskemét város
polgármesterének iratai
elnöki iratok 48/1856.

szerzője is a szolgálatában állt előbb ügyészégi actuariusként, majd mint az intézmény vezetője.

Az 1848-as szabadságharcot követően a kiegyezésig az oszt-rák abszolutizmus jogszolgáltatási rendszere élt, jellemző volt a rögtönbíráskodás a lovasbetyárok nagyszámú garázdálkodására tekintettel, ellenük a küzdelmet a kiegyezés után Szegedről gróf Ráday Gedeon királyi biztos irányította 1871-ig a közbiztonság helyreállítása érdekében. 1861-től a betyárok ellen a Kecskeméten visszaállított Törvényszék is eljárhatott.

A kiegyezést követően új, a mai bírósági szervezetnek megfelelő szintekből álló rendszer jött létre, az ország legfőbb bírósága a Kúria lett, létrejött egyúttal az ítélőtáblák, törvényszékek, járásbírók hálózata is. Törvényszéket minden megyeszékhelyen létrehoztak, Pest-Pilis-Solt megyében Pesten, Kecskeméten és Kalocsán is.

Gáll Ferenc
Kecskeméti Királyi
Törvényszék első elnöke
A fotó a család tulajdona.
1828.80. fasciulus

A Kecskeméti Királyi Törvényszék első elnöke Gáll Ferenc lett. Az elnök már 1893-tól szorgalmazta, hogy a törvényszék méltó elhelyezést nyerjen. Kezdeményezése 1904. szeptember végére valósult meg, amikor a törvényszék átköltözött a Kecskeméti Törvényszéknek ma is helyt adó Törvényház épületébe, melyet a kor törvénykezési épületek tervezésére specializálódott műépítész Wágner Gyula tervezett. A ma már ismét a régi fényében tündöklő épület kivitelezésében a város kérésének megfelelően kizárólag helyi iparosok, munkások vettek részt.

A kecskeméti igazságügyi palotán kívül a törvényszék mai illetékességi területén fekszik több Bács-Bodrog és Pest-Pilis-Solt Kiskun vármegyei járásbírói is, így Baja, Kiskunfélegyháza, Kunszentmiklós, Kalocsa, Kiskőrös, közülük nem egy még ma is a XIX. század végén épített igazságügyi palotában működik őrizve az elődök tárgyi és szellemi örökségét.

Készítette: **Dr. Szél Napsugár** bíró, Kecskeméti Járásbírói
Dr. Husek Dániel elnökhelyettes, Kecskeméti Törvényszék
Grafikai szerkesztés: **Kovács Gábor**, Országos Bírósági Hivatal

Kiskunhalasi Járásbírói

ORSZÁGOS
BÍRÓSÁGI HIVATAL

KECSKEMÉTI
TÖRVÉNYSZÉK